
2023-1-RE

Causa 2023-1-RE

(EM-T Enginyeria i Muntatges Tècnics, SA c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 3-2023. Recurs d'empara

Sentència del 17 d'abril del 2023

BOPA núm. 53, del 26 d'abril del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'11 de gener del 2023, per la representació processal de la societat EM-T Enginyeria i Muntatges Tècnics, SA, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària en relació amb les Diligències Prèvies 800002/2022 que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari, d'una banda, la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i que requereixi a la Batllia que continuï de forma immediata i urgent la tramitació dels autes; i, d'altra banda, que declari la vulneració del dret a un judici de durada raonable, així com que la societat recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts i per les despeses ocasionades, incloses les despeses d'advocat;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 9 de febrer del 2023 que va admetre a tràmit el recurs d'empara 2023-1-RE sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 2 de març del 2023, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 5 de novembre del 2021, la societat EM-T Enginyeria i Muntatges Tècnics, SA va presentar una querella criminal contra diverses persones per la comissió d'uns presumptes delictes de frustració de procediments executius de cobrament, de fallida delictiva i d'administració deslleial, amb exercici conjunt de l'acció penal i de l'acció de responsabilitat civil derivada del delictes, i, contra dues societats, en concepte de responsables civils.

1.2. El 28 de desembre del 2021, la batlle designada (Secció d'Instrucció 4) va inhibir-se del coneixement de la causa per manca de competència i va remetre el procediment a la Presidència per tal que s'atribuís la causa a la Secció Especialitzada corresponent.

1.3. El 15 de març del 2022, la batlle de la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, com a batlle de reforç, va admetre a tràmit la querella esmentada.

1.4. El 10 de juny del 2022, la representació processal de la societat EM-T Enginyeria i Muntatges Tècnics, SA va presentar un escrit en què es queixava de la inactivitat en aquestes actuacions i demanava un impuls dins el termini més breu possible.

1.5. El 28 de novembre del 2022, la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia va dictar una providència mitjançant el qual s'informava a les parts que aquesta Secció es veia atribuïda la competència per conèixer d'aquesta causa a partir del 21 d'octubre del 2022.

1.6. L'11 de gener del 2023, la representació processal de la societat EM-T Enginyeria i Muntatges Tècnics, SA va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària en relació amb les Diligències Prèvies 800002/2022 que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la societat recurrent

- La societat recurrent en empara addueix que el 5 de novembre del 2021 va interposar una querella criminal, la qual va ser registrada amb el número de Diligències Prèvies 4000615/2021.

- Mitjançant un aute del 28 de desembre del 2021, la batlle designada es va abstenir del coneixement de la causa i, el 15 de març del 2022, la nova batlle designada va admetre a tràmit la querella.

- El 10 de juny del 2022, va presentar un escrit davant la Batllia en què palesava la manca d'activitat total del dossier i la infracció del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució. Amb posterioritat, se li va notificar la providència del 28 de novembre del 2022, en què

se li comunicava que d'ençà el 21 d'octubre del 2022, s'havia atribuït la competència de la causa a la batlle titular de la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari, d'una banda, la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i que requereixi a la Batllia que continuï de forma immediata i urgent la tramitació dels autes; i, d'altra banda, que declari la vulneració del dret a un judici de durada raonable, així com que la societat recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts i per les despeses ocasionades, incloses les despeses d'advocat.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- Després d'examinar la causa, el Ministeri Fiscal constata que objectivament des de la data de l'admissió a tràmit de la querella (el 15 de març del 2022) i de la posterior compareixença d'un dels querellats (l'11 de maig del mateix any) no s'ha efectuat cap altra actuació.

- El 28 de novembre del 2022, es va dictar una providència en què s'efectuava una nova atribució de la causa, però malgrat els requeriments de la societat recurrent, encara no s'ha procedit ni tan sols a escoltar el querellant.

- Per consegüent, el Ministeri Fiscal considera que aquesta inactivitat no es pot justificar, ni per l'actitud processal de les parts, ni per la complexitat de l'afer i, per tant, cal declarar la vulneració del dret a un judici de durada raonable.

- No obstant això, s'oposa parcialment al recurs en el sentit que s'hagi de requerir a la Batllia per tal que adopti de manera urgent les mesures necessàries per fer cessar aquesta vulneració, així com a la petició d'indemnització pels perjudicis soferts i al pagament de les despeses d'advocat.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional ha establert quins son els paràmetres que s'han de prendre en consideració per poder concloure si la durada d'un judici és o no és raonable (veg. per ex. les sentències del 14 de març del 2001 -causa 2000-17-RE-, del 7 de setembre del 2005 -causa 2005-21-RE-, del 7 de maig del 2018 -causes 2017-38-RE i 2017-54-RE-, del 7 de setembre del 2018 -causa 2018-10-RE-, del 19 de desembre del 2018 -causa 2018-50-RE-, del 22 de maig del 2019 -causa 2019-14-RE, del 13 de juliol del 2020 -causa 2020-19-RE-, del 14 de febrer del 2022 -causa 2021-97-RE-, del 20 d'abril del 2022 -causa 2022-23-RE-, i, del 7 de setembre del 2022 -causa 2022-39-RE-).

I aquesta doctrina del Tribunal Constitucional s'alinea amb la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 13 de juliol de 1983, recaiguda en el cas Zimmermann i Steiner c/ Suïssa, així com la sentència del 27 de juny del 2000, recaiguda en el cas Frydlender c/ França).

3.2. La concreció de la durada "*raonable*", com a concepte jurídic indeterminat, exigeix valorar la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts i l'activitat dels tribunals (veg. les sentències del 25 de maig del 2007 -causa 2007-2-RE- i del 10 d'octubre del 2016 -causa

2016-8-RE-), d'acord amb les peculiaritats del cas concret (veg. la sentència del 15 de desembre del 2014 -causa 2014-23-RE-).

3.3. Si traslладem les consideracions anteriors al cas actual, resulta que, en primer terme, el temps que ha transcorregut des de la interposició de la querella -el 5 de novembre del 2021- fins a la presentació del recurs d'empara -l'11 de gener del 2023- quasi arriba als 14 mesos, i les actuacions que s'han portat a terme, al marge de l'abstenció d'una primera batalla, és a dir: l'admissió a tràmit de la querella, el 15 de març del 2022; la notificació de la querella a un dels querellats; i, l'atribució del coneixement a la Secció d'Instrucció Especialitzada 1, el 28 de novembre del 2022, evidencien una manca d'activitat instructora respecte de la querella interposada, amb infracció d'allò que disposa l'article 40 del Codi de procediment penal que exigeix que "*la instrucció de les diligències prèvies s'ha d'efectuar de manera abreujada, precisa i amb celeritat*".

En segon terme, les circumstàncies i les característiques del procés no permeten considerar que el temps escolat fins ara es pugui entendre adequat en un òrgan judicial per a la tramitació d'unes diligències prèvies.

En tercer terme, l'activitat de la part recurrent ha estat proactiva en el sentit de sol·licitar, amb l'escrit d'insistiment del 10 de juny del 2022 que s'impulsés la tramitació de la instrucció penal, sense que els òrgans judicials competents ho hagin portat a terme.

3.4. Finalment, la manca d'instrucció per part de la Batllia no permet conèixer l'existència d'una eventual complexitat substantiva, derivada de la investigació d'un delictes major de fallida i d'administració deslleial.

3.5. En conclusió, i per tot allò que s'ha exposat, s'ha d'entendre que s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a un judici de durada raonable (article 10.2 de la Constitució).

3.6. L'estimació del recurs d'empara comporta la no imposició de les costes processals (arg. a contrari, article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara 2023-1-RE presentat per la representació processal de la societat EM-T Enginyeria i Muntatges Tècnics, SA contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària en relació amb les Diligències Prèvies 800002/2022.
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Declarar que la societat recurrent té dret a ser indemnitzada en la quantitat que assenyali l'òrgan

competent al respecte.

4. Declarar que no és procedent efectuar cap pronunciament en matèria de costes.

5. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la societat recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 17 d'abril del 2023.

Jean-Yves Caillet
President

Joan Manel Abril Campoy
Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat